

Θέμα: Η υπεράσπιση του δημόσιου χαρακτήρα της παραλιακής ζώνης, στην περιοχή Αρετσού (δήμος Καλαμαριάς), της ανατολικής Θεσσαλονίκης και η δημιουργία ενός κινήματος πόλης (2002-2018)

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζουμε τη γέννηση και ανάπτυξη ενός κινήματος πόλης με αφορμή την προσπάθεια της πολιτείας να περιορίσει τον κοινόχρηστο χαρακτήρα ενός φυσικού τοπίου, μιας παραλιακής ζώνης μέσω της εκποίησης του σε ιδιωτικά συμφέροντα. Επίσης γίνεται προσπάθεια να καταδειχθεί ο τρόπος λειτουργίας της συλλογικότητας που προέκυψε, η δυναμική της καθώς επίσης η ανάδειξη του δημόσιου αγαθού και το τελικό αποτέλεσμα αυτής της παρέμβασης. Θεωρήσαμε απαραίτητο να αναφερθούν οι βασικοί παράμετροι όλου του προβλήματος, όπως η νομοθεσία για τις παράκτιες ζώνες, η διαχείρισή τους, γεωγραφική θέση της υπό μελέτη περιοχής, πληθυσμιακά στοιχεία, παράλληλες πολιτικές εξελίξεις αλλά και η θεωρητική προσέγγιση του κινήματος.

Το παράκτιο περιβάλλον

Το ζήτημα της διαχείρισης του παράκτιου περιβάλλοντος και των πόρων του, όπου σε παγκόσμιο επίπεδο πραγματοποιείται η πλειοψηφία των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, βρίσκεται ψηλά στη λίστα των ζητημάτων περιβαλλοντικής και κοινωνικό-οικονομικής βιωσιμότητας που απασχολούν την ανθρωπότητα και αποτελεί, ή πρέπει να αποτελεί, προτεραιότητα των φορέων χάραξης πολιτικής σε κάθε επίπεδο λήψης αποφάσεων, τοπικό, περιφερειακό και εθνικό.

Οι παράκτιες περιοχές αντιμετωπίζουν πληθώρα προβλημάτων από τις ολοένα αυξανόμενες ανθρώπινες επεμβάσεις, όπως η μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων στις ακτές, η ρύπανση των κλειστών κόλπων και των θαλασσών γενικότερα με λύματα και κάθε είδους απόβλητα, η συρρίκνωση των φυσικών και αδόμητων παράκτιων περιοχών, η εξαφάνιση των οικολογικών χαρακτηριστικών των ακτών (παράκτια βλάστηση, αμμόλοφοι, υγρότοποι κτ).

Η Ελλάδα καλύπτει έκταση περίπου 131.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων με το 20% αυτής να αντιστοιχεί στα περίπου 3.053 νησιά της. Η ακτογραμμή της φτάνει περίπου τα 17.000 χλμ.

Η Νομοθεσία

Δεν υπάρχει ενιαίο και ικανοποιητικό νομικό πλαίσιο για την ολοκληρωμένη (βιώσιμη) διαχείριση της παράκτιας ζώνης, παρά την ύπαρξη ορισμένων νόμων όπως ο **2344/40** για τον αιγιαλό, ο οποίος αναθεωρήθηκε το Νοέμβριο του 2001 από το 'περιβαλλοντοκτόνο' νόμο 'περί Αιγιαλού, παραλίας και άλλων διατάξεων', ο **1337/83** 'περί χωρικής ανάπτυξης' και ο **1650/86** για το περιβάλλον, οι οποίοι αναθεωρήθηκαν από τον **Νόμο 2742/99** (Φ.Ε.Κ. 207/Α'/1999) 'περί χωροταξίας και βιώσιμης ανάπτυξης'.

Ο σχετικά νεώτερος νόμος για τις παράκτιες ζώνες **Νόμος 2971/2001 - ΦΕΚ Α-285/19-12-2001** καθορίζει τη ζώνη του αιγιαλού στα 10-30 μέτρα και την παραλία στα 10-50 μέτρα από την ακτογραμμή ενώ ο **Ν.4281/2014** (με νέες διατάξεις για τη χάραξη αιγιαλού και παραλίας) περιλαμβάνει το άρθρο 11 που αντικαθιστά τα άρθρα 4 και 6 και τροποποιεί το άρθρο 7 του Ν. 2971/2001.

Σχετικοί νόμοι:

[ΦΕΚ 142/Α'/03-08-2018 ο Ν. 4559](#) του οποίου το Άρθρο 52 αφορά τις επείγουσες ρυθμίσεις για κατεδαφίσεις αυθαίρετων κτισμάτων σε αιγιαλό και δασικές εκτάσεις

[ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2160 ΦΕΚ 118/ 19.07.1993](#), Ρυθμίσεις για τον Τουρισμό και άλλες διατάξεις.

Πρόσφατα η υφυπουργός Οικονομικών Κατερίνα Παπανάτσιου προανήγγειλε την κατάθεση νομοσχεδίου για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου για τον αιγιαλό με στόχο την απλούστευσή του και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, μιλώντας στο περιφερειακό συνέδριο Κεντρικής Μακεδονίας.1

Ανάγκη για Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης

Η διαχείριση παράκτιων πόρων στηρίζεται σε χωρικές και τομεακές πολιτικές που αφορούν αποσπασματικά την αστική ανάπτυξη, το τουρισμό, τη βιομηχανία, τη γεωργία και το περιβάλλον. Το κύριο πρόβλημα σε διοικητικό-οργανωτικό επίπεδο είναι η έλλειψη μηχανισμών συντονισμού των διάφορων φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση παράκτιων πόρων. Η τρέχουσα πολιτική αντίληψη αποβλέπει στην επίλυση εκ των υστέρων προβλημάτων που έχουν ήδη δημιουργηθεί, ενώ σχεδόν απουσιάζει πλήρως η προσπάθεια πρόληψης και πρόβλεψης μελλοντικών προβλημάτων.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει το θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον δεν είναι υπόθεση μόνο της κεντρικής διοίκησης.

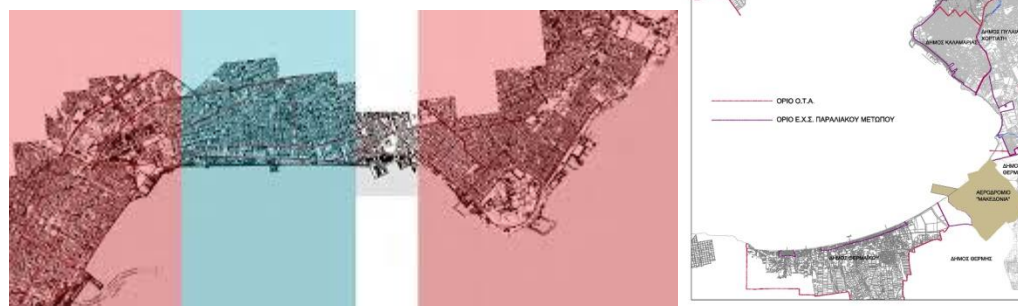
Είναι θέση, όχι μόνο των περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένων πολιτών αλλά και διεθνών οργανισμών, ότι οι τοπικές κοινωνίες, οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές οργανώσεις, οι ερευνητικοί φορείς, οι επαγγελματικές ενώσεις (π.χ. ψαράδες, τουριστικές επιχειρήσεις, κ.α) πρέπει να συμμετάσχουν από κοινού με την κεντρική διοίκηση στη διαμόρφωση και την εφαρμογή μιας πολιτικής βιώσιμης διαχείρισης των θαλάσσιων και παράκτιων πόρων.

Η πολιτική προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης των ακτών και της θάλασσας, για να είναι αποτελεσματική θα πρέπει να συνοδεύεται από την ευαισθητοποίηση και την ενεργοποίηση των πολιτών.

Αυτό προϋποθέτει πολίτες που δεν θα επιδιώκουν απλώς την εξυπηρέτηση μικρών ή μεγάλων συμφερόντων που στο τέλος ληλατούν το μέλλον μας, αλλά θα νοιάζονται για τον τόπο, το περιβάλλον και τα δικαιώματα των μελλοντικών γενιών.

Θεσσαλονίκη – Καλαμαριά

Η παραλιακή ζώνη της Θεσσαλονίκης ξεκινά από τις εκβολές του Γαλλικού ποταμού (περιοχή Καλοχωρίου) έως το Μεγάλο Έμβολο, στο Αγγελοχώρι, σε ένα μήκος περίπου 40 χλμ. (Φωτο1,2)

(Φωτο1,2)

Ο Δήμος Καλαμαριάς (Φωτο 3,4) βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα της Θεσσαλονίκης και έχει εντός των ορίων του μία παραλιακή ζώνη μήκους 5,5 χλμ. - από τα δυτικό άκρο της οδού Θ. Σοφούλη μέχρι τη Σχολή Δικαστών- στην οποία δεν έχει δικαίωμα παρέμβασης, ούτε καν για να κάνει βελτιωτικές

αναπλάσεις και από την οποία "εισπράττει" μόνο σημαντικό κόστος καθαρισμού και συντήρησης.

(Φωτο 3,4)

Σήμερα στην Καλαμαριά, σύμφωνα με στοιχεία του δήμου, κατοικούν περίπου 120.000 άτομα. Από τις βασικότερες ελλείψεις του δήμου είναι οι ελεύθεροι, κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου και το γεγονός ότι έχουν απομείνει ελάχιστοι αδόμητοι χώροι δημιουργεί δυσκολίες στην δημιουργία νέων.

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε ομάδα ερευνητών του ΑΠΘ για λογαριασμό του Οργανισμού Ρυθμιστικού Θεσσαλονίκης, η αντιστοιχία πρασίνου ανά κάτοικο στο Πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης υπολογίζεται μόλις σε 5 τετραγωνικά μέτρα ανά κάτοικο κατά μέσο όρο για την περιοχή του πολεοδομικού συγκροτήματος, ενώ το ΥΠΕΧΩΔΕ θεωρεί αποδεκτό ποσοστό τα 10 τμ ανά κάτοικο. Το παραλιακό μέτωπο αποτελούν τους πιο σημαντικούς κοινόχρηστους χώρους του δήμου Καλαμαριάς. Αυτοί οι χώροι ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, το οποίο τους προστατεύει και τους διαχειρίζεται. Όπως για κάθε κοινόχρηστο χώρο, έτσι και για το παραλιακό μέτωπο, η πρόσβαση του κοινού θα έπρεπε να είναι ελεύθερη και απρόσκοπτη ενώ επίσης επιτρέπεται η χρήση του κυρίως για κοινωφελείς, περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς σκοπούς.

Παρ' όλα αυτά, η παραλιακή ζώνη έχει μια ιδιαίτερη μορφολογία εδάφους, κυρίως στο τμήμα από το Ναυτικό Όμιλο Θεσσαλονίκης έως την περιοχή της Μίκρας καθώς περιλαμβάνει το δασωμένο πρηνές, το οποίο με μεγάλες κλίσεις κατέρχεται είτε απευθείας στην ακτή, είτε σε μια στενή παραλιακή λωρίδα γης, κατά ένα μέρος φυσική και κατά ένα μέρος τεχνητή από επιχώσεις. Σε αυτήν την παραλιακή λωρίδα χωροθετούνται δραστηριότητες αθλητισμού, αναψυχής και τουρισμού. Στο υπόλοιπο τμήμα του παραλιακού μετώπου οι κλίσεις του εδάφους είναι ομαλές. Στο παραλιακό μέτωπο της Καλαμαριάς, καταστρατηγούνται συστηματικά με ανοχή ή και συμμετοχή των δημόσιων φορέων οι διατάξεις χρήσης της παραλιακής ζώνης.

Σε πολλά τμήματα είναι δυσχερής ή και αδύνατη η προσπέλαση των πολιτών στον αιγιαλό και τη θάλασσα, λόγω παράνομων κτιρίων και κατασκευών αλλά και της εγγύτητας του δομημένου περιβάλλοντος καθώς και λόγω των περιφραγμένων ιδιωτικών και δημόσιων εγκαταστάσεων (όπως ο ΝΟΘ, ο κρατικός λιμένας Θεσσαλονίκης, το 2ο λύκειο Καλαμαριάς).

Ιδιαίτερα τα τελευταία δέκα χρόνια, έχουν πραγματοποιηθεί παράνομες επιχωματώσεις και χωροθετήσεις απρογραμμάτιστων χρήσεων για τις οποίες έχουν εκδοθεί έγγραφα απομάκρυνσης ή διακοπής των εργασιών και αποκατάστασης του αλλοιωμένου χώρου στην πρότερη μορφή του (αρ πρωτ. 2005/1.6.1990, έγγραφο Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων), χωρίς όμως να εκτελεστούν οι εν λόγω πράξεις αποκατάστασης για το σύνολο της περιοχής.

Η προσπάθεια εκποίησης και οικοδόμησης της παραλίας Αρετσού στην Καλαμαριά

Η παραλιακή ζώνη της Αρετσούς εκτείνεται από τις εγκαταστάσεις της πλαζ μέχρι τη Ρέμβη και καλύπτει έκταση 176 στρεμμάτων. Μέσα σε αυτή τη ζώνη βρίσκονται η πλαζ, το πολιτιστικό κέντρο Remezzo, το καφενείο του Ψαρά, το πολιτιστικό κέντρο "Προποντίδα" που έχουν παραχωρηθεί από τον ΕΟΤ με χρησιδάνειο στο δήμο Καλαμαριάς και η Μαρίνα, η οποία όμως δεν παραχωρήθηκε ποτέ στο δήμο. Πώς παρουσιάστηκε το πρόβλημα στην περιοχή;

Το 2002 υπογράφεται μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του Δήμου Καλαμαριάς και των Ελληνικών Τουριστικών Ακινήτων Α.Ε. (που διαχειρίζονται πλέον την «περιουσία» του Ε.Ο.Τ.), για την αξιοποίηση των ακινήτων στην παραλιακή ζώνη του Δήμου Καλαμαριάς.

Η Ε.Τ.Α. Α.Ε. στα πλαίσια της συνεργασίας της με τον Δήμο Καλαμαριάς αποφασίζει την ανάθεση μελέτης για την ανάπτυξη της παραλιακής ζώνης του Δήμου Καλαμαριάς.

Το 2003 ολοκληρώνεται η μελέτη των Ε.Τ.Α. Α.Ε. (master plan), που προέβλεπε στην παραλία ξενοδοχειακές μονάδες, συνεδριακό κέντρο, επισκευαστική μονάδα, εστιατόρια, και η οποία μελέτη γίνεται γνωστή μέσω των εφημερίδων και ξεκινούν οι πρώτες αντιδράσεις των πολιτών.

Η «Διέξοδος» μια ομάδα πολιτών και στη συνέχεια σύλλογος για την ποιότητα ζωής και τον πολιτισμό, που από το 2000 εκδίδει το ομώνυμο τοπικό έντυπο, ενημερώνει και καλεί σε αντίσταση τους κατοίκους. Συγχρόνως προσπαθεί να δημιουργήσει ένα μέτωπο από συλλογικούς φορείς, δημοτικές παρατάξεις, δημοτικούς συμβούλους και πολίτες που θα ανατρέψουν τα σχέδια οικοδόμησης της παραλίας και ως αποτέλεσμα αυτού συγκροτείται η «Επιτροπή για τον κοινόχρηστο χαρακτήρα της παραλίας».

Την ίδια χρονιά η διοίκηση του δήμου προσπαθεί να παρουσιάσει το master plan ως "δικαίωση για την κοινωνία της Καλαμαριάς"(!) ενώ ο δήμαρχος θεωρεί αναγκαίες τις παρεμβάσεις του σχεδίου για τη δήθεν αξιοποίηση.

Ο Δήμαρχος Καλαμαριάς δηλώνει ότι η συνεργασία με τα Ε.Τ.Α είναι μονόδρομος και ανοίγει ο δρόμος για την «αξιοποίηση» της περιοχής ενώ ο υφυπουργός Ανάπτυξης κ. Γεωργακόπουλος απαντά και επιβεβαιώνει την συνεργασία του Δήμου Καλαμαριάς και των Ε.Τ.Α. Α.Ε δικαιολογώντας πλήρως την σκοπιμότητα της επένδυσης.

Η διοίκηση του δήμου εκτίθεται ανεπανόρθωτα ενώ παράλληλα οι αντιδράσεις των πολιτών και φορέων, παίρνουν διαστάσεις. Μαζεύονται χιλιάδες υπογραφές, δηλώσεις σε Μ.Μ.Ε, προκηρύξεις.

Εν μέσω όλων αυτών έρχεται η απόφαση του δασαρχείου που χαρακτηρίζει ως δάσος τα πρηνή της παραλίας θωρακίζοντάς τα από την όποια καταπάτηση.

Τον Δεκέμβριο του 2003 η διοίκηση του Δήμου αποφασίζει να κλείσει την ΑΜΑΛΘΕΙΑ, αστική μη κερδοσκοπική εταιρία που υποστήριζε τις δράσεις του δημοτικού συμβουλίου νεολαίας στο REMEZZO. Απολύονται 8 εργαζόμενοι. Η λειτουργία του χώρου περιορίζεται σε καφετέρια.

Τον Ιανουάριο του 2004 η βουλή ψηφίζει, την τροπολογία για το πέρασμα της περιουσίας του Ε.Ο.Τ. στην Ε.Τ.Α. Α.Ε, προικοδοτώντας την για την είσοδό της στο χρηματιστήριο και τον ίδιο μήνα έρχεται στην επιφάνεια το σκάνδαλο Πάχτα (Σιθωνία) και της λίμνης Καϊάφα (Ηλεία) και εν όψει εκλογών παγώνει η υλοποίηση της μελέτης.

Στην Καλαμαριά και ενώ παίρνει διαστάσεις η κινητοποίηση των κατοίκων, ο Δήμος αλλάζει στάση και σε μια ολική μετάλλαξη ο δήμαρχος παραδίδει επιστολή στον αρμόδιο υπουργό τον κ. Άκη Τσοχατζόπουλο, με την οποία ζητά την απόδοση όλης της έκτασης στο δήμο, αποκλείοντας την δημιουργία ξενοδοχείου, συνεδριακού και εμπορικού κέντρου.

Τον Μάρτιο του 2004 γίνονται εκλογές με νικητή τον Κ. Καραμανλή ο οποίος είχε υποσχεθεί να καταργήσει την Ε.Τ.Α. Α.Ε. Αντ' αυτού την μετονομάζει σε Εταιρία Τουριστικής Ανάπτυξης!

Ο Δ. Αβραμόπουλος (υπ. Τουρισμού), δηλώνει την ακύρωση των σχεδίων των Ε.Τ.Α και του master plan για την παραλία στην Αρετσού. Το δημοτικό συμβούλιο Καλαμαριάς ορίζει 7μελή διαπαραταξιακή επιτροπή για επεξεργασία και κατάθεση προτάσεων για τη διαχείριση της παραλίας.

Τον επόμενο χρόνο ανακοινώνεται από τον διευθύνοντα σύμβουλο της Ε.Τ.Α κ. Κ. Ζαχαρόπουλο νέος σχεδιασμός για την παραλία. Ακολουθεί ομόφωνη απόφαση του δημ. συμβουλίου για την προστασία της παραλίας ως χώρος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και ιστορικής μνήμης.

Διοργανώνεται εκδήλωση-διαμαρτυρία στην παραλία από δήμο, φορείς και δημότες.

Παρόλα αυτά η Ε.Τ.Α και η κυβέρνηση επιμένει και ο κ. Κ. Ζαχαρόπουλος επισκέπτεται την Καλαμαριά σε μια προσπάθεια να πείσει το δήμο.

Το 2006 ο δήμος ανακοινώνει την συνεργασία του με το δήμο Θεσσαλονίκης για τη συνολική ανάπλαση του παραλιακού μετώπου με βάση την μελέτη του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας «Θεσσαλονίκη 1997».

Σε συνέδριο για την ανάπτυξη ανατολικής ακτής του Θερμαϊκού κόλπου ανακοινώνεται η ύπαρξη μελέτης της Περιφέρειας από το 2003 για την ανάπλαση και αναβάθμιση της παράκτιας ζώνης από το Καραμπουρνάκι έως τη Μίκρα.

Το επόμενο χρόνο, 2007, υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο η τεχνική έκθεση για τον χαρακτηρισμό της παραλιακής ζώνης Αρετσούς ως περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Κατατίθεται υπόμνημα της Δημοτικής Κίνησης Πολιτών Καλαμαριάς για τον χαρακτηρισμό της παραλιακής ζώνης Αρετσούς ως περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και «ιδιαιτέρου κάλλους», με έμφαση στην παραχώρηση της ιδιοκτησίας καθώς και στην συμμετοχή όλων των φορέων της πόλης στην διεκδίκηση.

Ανακοινώνεται η κατασκευή 3 μαρίνων, στο λιμάνι, στο μέγαρο μουσικής και στον ιστιοπλοϊκό όμιλο Θεσσαλονίκης. Έργο ΣΔΙΤ με χρηματοδότηση (105.000 ευρώ) της μελέτης από «ΘΗΣΕΑ».

Νέος διευθύνων σύμβουλος της Ε.Τ.Α ο κ. Χ. Κοκκώσης.(2007)

Το 2008 οι μαρίνες εντάσσονται στην επιτροπή αποκρατικοποιήσεων. Σε αναμονή για αγοραστή και η μαρίνα της Αρετσούς.

Ακολουθεί νέα μεγάλη αγωνιστική κινητοποίηση της πρωτοβουλίας κατοίκων και συλλόγων της Καλαμαριάς για να σωθεί η παραλία και οι τελευταίοι ελεύθεροι χώροι ενώ ο Δήμος κλείνει τη δημοτική επιχείρηση που διαχειριζόταν την παραλία (ΔΕΤΠΑΚ) και συστήνει νέα με την μορφή της ανώνυμης εταιρίας Ο.Τ.Α!

Η Δημοτικής Κίνησης Πολιτών Καλαμαριάς προτείνει τη δημιουργία Ενιαίου Φορέα Διαχείρισης όλης της παραλίας, αλλά απορρίπτεται.

Το 2009 ο δήμος καλεί στο δημ. συμβούλιο όλους τους φορείς της πόλης για να αντιμετωπιστούν οι νέες προθέσεις της Ε.Τ.Α για «αξιοποίηση» της παραλίας.

Αποφασίζεται η συγκρότηση ενιαίου φορέα διεκδίκησης. Η διοίκηση συγκροτεί επιλεκτικά μια στενή επιτροπή παρακάμπτοντας 35 συλλόγους.

Από τότε μέχρι σήμερα δεν έχουν σταματήσει οι προσπάθειες «αξιοποίησης» της δημόσιας περιουσίας του δημοσίου στην οποία συμπεριλαμβάνεται η παραλία Αρετσούς. Εν μέσω κρίσης και μνημονίων οι δεσμεύσεις των κυβερνήσεων προς αυτόν τον σκοπό καθιστούν επιτακτική την εκποίηση.

Αναφέρουμε συνοπτικά τις σχετικές νομοθετικές πράξεις:

1. Απόφαση Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων περί μεταφοράς στην εταιρεία ΤΑΙΠΕΔ περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου κατά τις διατάξεις του [Ν 3986/11](#).

2. Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών & Περιουσίας Α.Ε. (ΕΕΣΥΠ) που διέπεται από τις διατάξεις του [ν. 4389/2016](#), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920.

3. Νόμος [3049/02](#) Σύσταση Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων.

Το κίνημα πόλης

Σε μια περίοδο όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και το κοινό καλό δέχονται επίθεση από αυξανόμενα εθνικιστικές, αυταρχικές και συγκεντρωτικές κρατικές κυβερνήσεις, ο κοινοτισμός, μας επιτρέπει να ανακτήσουμε τη δημόσια σφαίρα, για την ύπαρξη αυθεντικής συμβίωσης και ελευθερίας. Ο κοινοτισμός επιβάλλει να επιστρέψουμε την εξουσία σε συνηθισμένους πολίτες, να επαναπροσδιορίσουμε τι σημαίνει να κάνεις πολιτική και τι να είσαι πολίτης. (Debbie Bookchin)

Στο πρόβλημα εκποίησης της παραλιακής ζώνης στην Καλαμαριά, η αντίδραση προήλθε κατ αρχάς από μια ομάδα πολιτών (σύλλογος στη συνέχεια), που το ενδιαφέρον της ήταν προσανατολισμένο στην ποιότητα ζωής, στον πολιτισμό και τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Λειτουργούσε με ανοικτές εβδομαδιαίες συναντήσεις σε δημόσιο χώρο (καφέ-μπαρ), εξέδιδε έντυπο μηνιαίας κυκλοφορίας και διοργάνωνε συχνά εκδηλώσεις στο πλαίσιο του ενδιαφέροντός της. Όταν πήρε νομική μορφή (πολιτιστικός σύλλογος) περιέλαβε στο καταστατικό τους πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς στόχους. Έκτοτε εξακολουθούσε να λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο έχοντας πλέον διοικητικό συμβούλιο εκλεγμένο από συνέλευση εφαρμόζοντας την εναλλαγή στη συγκρότηση του διοικητικού συμβουλίου.

Στο συγκεκριμένο πρόβλημα από την αρχή επιδίωξε την επικοινωνία με άλλους τοπικούς φορείς (πολιτιστικούς φορείς, συλλόγους κατοίκων, συλλόγους ψαράδων, δημοτικές παρατάξεις αλλά και άτυπες ομάδες).

Με αυτό τον τρόπο συγκροτήθηκε η «Επιτροπή για τον κοινόχρηστο χαρακτήρα της παραλίας» που ενιαία πλέον δραστηριοποιήθηκε στην προστασία της παραλιακής ζώνης.

Η επιτροπή ήταν ανοικτή σε όλους τους κατοίκους, συζητούσε τους τρόπους δράσης της και ενημέρωνε τους πολίτες μέσω εκδηλώσεων, διαδικτύου, αφισών κλπ. ενώ ήταν σημαντική η παρουσία της στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου.

Στις συναντήσεις της συμμετείχαν κάθε φορά 30-40 πολίτες.

Είναι αξιοσημείωτο ότι στην επιτροπή δεν υπήρξαν παρεμβάσεις κομμάτων, κάτι που διασφάλιζε η αρχική συγκρότησή της.

Η επιτροπή λειτούργησε με μεγάλη δραστηριότητα την κρίσιμη περίοδο από τον Σεπτέμβριο του 2003 μέχρι το 2005, ενώ μετέπειτα, μέχρι το 2010, ακολούθησε μια πιο χαλαρή πορεία παρακολουθώντας το ζήτημα και παρεμβαίνοντας όταν αυτό οξύνονταν.

Στην περίοδο της κρίσης και ενώ οι επίμαχοι δημόσιοι χώροι εντάχθηκαν στο ΤΑΙΠΕΔ αρχικά και τελευταία στο Υπερταμείο η επιτροπή διαλύθηκε, την υπεράσπιση της παραλίας ανέλαβαν κάποιες δημοτικές παρατάξεις και η υπόθεση μετατέθηκε από τις πρωτοβουλίες των πολιτών στο θεσμικό ρόλο των αιρετών του δημοτικού συμβουλίου.

Η κύρια αιτία που μπορούμε να εντοπίσουμε είναι ότι στην περίοδο της κρίσης τα θέματα υπεράσπισης των δημόσιων χώρων και της ποιότητας ζωής πέρασαν σε δεύτερη μοίρα σε συνδυασμό με την ήττα του αντιμνημονιακού κινήματος και της έκδηλης απογοήτευσης που επικράτησε και επικρατεί.

Όπως και νάχει η λειτουργία και η δράση της επιτροπής υπήρξε θετική και σ αυτήν οφείλεται η αποσόβηση του κινδύνου εκποίησης της παραλίας εκείνη την εποχή. Βέβαια σήμερα επανέρχεται το θέμα μέσω της πώλησης της μαρίνας Αρετσούς και της αξιοποίησης όλης της παραλιακής ζώνης με πιο άμεσο τρόπο. Όσο κι αν αυτό εντάσσεται σε μνημονιακές δεσμεύσεις, τίποτα δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο αν υπάρξει και πάλι η αντίδραση της τοπικής κοινωνίας. Αν ξαναστοχαστούμε έστω λίγοι στην αρχή, τι σημαίνει να είσαι ανθρώπινο ον; Τι σημαίνει το να ζεις σε καθεστώς ελευθερίας; Πως

οργανώνουμε την κοινωνία με τρόπους που να βοηθούν την αλληλεγγύη, την κοινωνική συνείδηση και τη συνεργασία; Τα ερωτήματα αυτά και η πολιτική που τα διαχέει, κουβαλούν ένα ηθικό πρόταγμα : να ζούμε σε αρμονία με το φυσικό κόσμο, έτσι ώστε να μην καταστρέφουμε την οικολογική βάση της ίδιας της ζωής, αλλά και να μεγιστοποιούμε την ανθρώπινη ελευθερία και ισότητα. Υπάρχουν άνθρωποι σε όλον τον κόσμο που δε θέλουν να επιβιώνουν, αλλά να ζουν.

Πηγές:

1. Απόφαση Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιαρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων περί μεταφοράς στην εταιρεία ΤΑΙΠΕΔ περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου κατά τις διατάξεις του Ν 3986/11
2. Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών & Περιουσίας Α.Ε. (ΕΕΣΥΠ) που διέπεται από τις διατάξεις του ν. 4389/2016, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920
3. Νόμος 3049/02, Σύσταση Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιαρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων
4. Ν.1337/83, 'περί χωρικής ανάπτυξης'
5. Ν.2344/40, για τον αιγιαλό
6. Ν.1650/86, για το περιβάλλον
7. Νόμος 2742/99 (Φ.Ε.Κ. 207/Α'/1999), 'περί χωροταξίας και βιώσιμης ανάπτυξης'.
8. Νόμος 2971/2001 (ΦΕΚ Α-285/19-12-2001), νόμος για τις παράκτιες ζώνες
9. Ν. 2160, (ΦΕΚ 118/ 19.07.1993) ,Ρυθμίσεις για τον Τουρισμό και άλλες διατάξεις.
10. Ν. 4559,(ΦΕΚ 142/Α'/03-08-2018), του οποίου το Άρθρο 52 αφορά τις επείγουσες ρυθμίσεις για κατεδαφίσεις αυθαίρετων κτισμάτων σε αιγιαλό και δασικές εκτάσεις

Βιβλιογραφία:

1. ΓΙΑΠΡΑΚΤΣΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΣΑΛΤΑΤΖΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΤΣΩΝΗ ΕΛΕΝΗ, Ανάπλαση του παραλιακού μετώπου Καλαμαριάς στην πόλη της Θεσσαλονίκης περίπτωση Αρεσού-Καραμπουρνάκι, Δράμα 2011
2. Καρακώστα Μαριάννα, Ανάπλαση και επανένταξη του πρώην στρατοπέδου Κόδρα στα όρια του αστικού ιστού του Δήμου Καλαμαριάς,2010
3. Ανδρεάδου, Τ., Γαβρά, Ε., Κουκόπουλος, Θ., Μπορζονάς, Μπαρζούκας, Θ., Νουνής, Β. , 1994, «*Θεσσαλονίκη και θάλασσα*», Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης
4. Ανδρεάδου, Τ., Νομικός, Μ., (επιμ.), 1994, «*Το Ρύσιον των αλιέων. Αρεσού Καλαμαριάς. Περιοχή των επαύλεων*», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Δήμος Καλαμαριάς
5. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2006, *Πρακτικά 2ου Συνεδρίου Περιβάλλοντος «Τα περιβαλλοντικά προβλήματα της Θεσσαλονίκης και της ευρύτερης περιοχής: Οι απόψεις του Α.Π.Θ.»*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
6. Αραβαντινός, Α., Κοσμάκη, Π., 1988, «Υπαιθριοί χώροι στη πόλη. Θέματα ανάλυσης και πολεοδομικής οργάνωσης αστικών ελεύθερων χώρων πρασίνου», Αθήνα, ΣΥΜΕΩΝ 1997, τομ.2
7. Debbie Bookchin, The Future We Deserve, ROAR, Issue 6, The City Rises, 2017

Δημοσιεύματα:

- [Ραγδαίες είναι οι εξελίξεις στο θέμα της παραλιακής ζώνης, "εφ.Διέξοδος" 2005](#)
- [Πρωτοβουλία κατοίκων και συλλόγων καλαμαριάς, 27.5.08](#)
- [Ελεύθερη παραλία – Ελεύθεροι χώροι – Ελεύθερη πρόσβαση, 07/06/2008](#)
- [Η παρέμβαση της "διεξόδου" στο δημ. συμβούλιο για την παραλία Αρεσού, 4-3-2009](#)
- [Για την ιστορία μιας πανέμορφης και πολύπαθης παραλίας \(Αρεσού\), 2 Μαΐου 2009](#)

- Παραλία Κρήνης: Κτίζουν μεζονέτες πάνω στο κύμα Δευτέρα, 12 Οκτωβρίου 2009
- Πωλείται η παραλία της Καλαμαριάς, Δημοτική Κίνηση Πολιτών Καλαμαριάς, 2 -8- 2010
- Το ψήφισμα του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμαριάς, 14 Μαρτίου 2011
- Εκδήλωση για τη Δημόσια κτήση, 7 Ιουνίου 2011
- Θα δεχτούμε το οριστικό ξεπούλημα της γης μας;(1) 20 Ιουλίου 2011
- Θα δεχτούμε το οριστικό ξεπούλημα της γης μας;(2) 20 Ιουλίου 2011
- Καμία δόμηση στην παραλία της Καλαμαριάς! Τροπολογία ντροπής της διοίκησης του δήμου Καλαμαριάς στο ήδη ψηφισθέν πριν μερικούς μήνες νέο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, 3 Μαρτίου 2012
- Καμία δόμηση στην παραλία της Καλαμαριάς-ΔΕΥΤΕΡΑ, 19-3-12 στις 20.00, στο δημοτικό συμβούλιο, 16 Μαρτίου 2012
- Η Δημόσια Γη της Καλαμαριάς, 25 Μαρτίου 2012
- Η Δημόσια Γη της Καλαμαριάς, εκδήλωση από συλλόγους της Καλαμαριάς, 29 Μαρτίου 2012
- Μιχάλης Παναγιωτίδης, Και η Αρετσού (Καλαμαριά) στο Ταμείο Αποκρατικοποιήσεων!, 13-8-12
- Με κινητοποιήσεις απειλεί ο δήμος Καλαμαριάς, σε περίπτωση που προχωρήσει μονομερώς στην ιδιωτικοποίηση της Μαρίνας Αρετσούς η κυβέρνηση..., Thestival, Απειλεί με κινητοποιήσεις ο δήμος Καλαμαριάς για την Μαρίνα Αρετσούς, 22/08/12
- Κοινό μέτωπο ενάντια στην ιδιωτικοποίηση της μαρίνας Αρετσούς, 29 Αυγούστου 2012
- Καμμία ιδιωτικοποίηση, άμεση ή έμμεση, στην παραλία Καλαμαριάς, 30 Αυγούστου 2012
- Μεθοδεύεται η καταστροφή του παραλιακού μετώπου, 25 Σεπτεμβρίου 2012
- Απόφαση Οργανισμού Ρυθμιστικού για το ΓΠΣ Καλαμαριάς και την οικοδόμηση στην παραλία, 2 Οκτωβρίου 2012
- ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΡΙΝΑ ΤΗΣ ΑΡΕΤΣΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ, 25 Φεβρουαρίου 2013
- Οι θέσεις μας (ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ) για την μαρίνα Αρετσούς και την επιχειρούμενη εκποίηση, 26 Φεβρουαρίου 2013
- Διαμαρτυρία στο δημοτικό συμβούλιο Καλαμαριάς για την Αρετσού, Κίνηση Πολιτών Καλαμαριάς, 4 Μαρτίου 2013
- Την παραχώρηση της παραλιακής ζώνης διεκδικεί από το ΤΑΙΠΕΔ ο δήμος Καλαμαριάς, που πληρώνει τη συντήρηση χωρίς να μπορεί να παρέμβει με αναπλάσεις, voria.gr, 23-3-2016, <https://www.voria.gr/article/kalamaria-o-dimos-zitise-tin-parachorisi-tis-paraliakis-zonis>
- Με την με αρ. 1131/2016 απόφασή της η Ολομέλεια του ΣτΕ απόρριψε την από 29 Οκτωβρίου 2012 αίτηση ακύρωσης που υπόγραψαν – μεταξύ των άλλων – ο τέως Δήμαρχος Καλαμαριάς Αλεξιάδης Μενέλαος, ιδιώτες και άλλες συλλογικότητες, με την οποία προσέβαλαν την με αρ. 218/13-8-2012 (ΦΕΚ Β' 2322/13-08-2012) Κ.Υ.Α. της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιαρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων περί μεταφοράς στην εταιρεία «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου» (ΤΑΙΠΕΔ) του «Τουριστικού Λιμένα Αρετσού Καλαμαριάς». Η αίτηση αυτή συνοδευόταν από υπογραφές διαμαρτυρίας 2.300 δημοτών Καλαμαριάς.
- Παραλιακό μέτωπο Καλαμαριάς, https://taxalia.blogspot.com/2017/06/blog-post_7016.html, 27 Ιουν 2017
- Οι βασικοί άξονες του σχεδίου που θα παρουσιάσουν οι μελετητές στο ΤΑΙΠΕΔ. Τι προβλέπει για τις θέσεις ελλιμενισμού, το πρώην Remezzo και τις χρήσεις. voria.gr, 17-02-2018.
 - Κατερίνα Παπανάτσιου, Μέχρι το τέλος του 2018 θα έχει οριστικοποιηθεί η χάραξη του αιγιαλού και της παραλίας, <http://greenagenda.gr>, 27-3-2018
 - Παραλιακή ζώνη της Θεσσαλονίκης, εκπόνηση του Ειδικού Χωρικού Σχεδίου, <https://www.voria.gr/article/paraliako-metopo-to-neo-brand-name-tis-thessalonikis>, voria.gr, 7-6-2018
 - Η Μαρίνα της Αρετσούς στις προτεραιότητες του ΤΑΙΠΕΔ, 16 Σεπτεμβρίου 2018
 - 604 στρέμματα δημόσιας γης στην Καλαμαριά μεταβιβάστηκαν στο Υπερταμείο, εφ.Μακεδονία, <https://www.makthes.gr/lae-thessalonikis-604-stremmata-dimosias-gis-stin-kalamaria-metavivastikan-sto-ypertameio-165797>, 19-10-18.

Εικόνες από παραλία

